

Amen

Původ materiálu

Marta Sedláčková

Pořadí v lekci

23

Téma

Říkat „amen“ znamená důvěřovat Bohu a následovat ho.

Cíle

- Děti skrz překvapení dojdou k tomu, že umíme hebrejské slovo — amen — a pochopí ho jako „věřím ti, Bože!“, společně vytvoří plakát.
 - Děti uslyší, o tom, jak se izraelský lid znovu přiznal k Bohu a s důvěrou mu řekl své amen. Skrze příběh pochopí, co slovo amen znamená.
 - Děti hledají význam slova amen pomocí vlastních vědomostí, slovníkového hesla a aplikují význam slova na biblický text a vlastní zkušenosti z bohoslužby (pomocí obrázku).
-

Pro učitele

Biblický text: Mt 6,13 var; Neh 8,1–12

Poznámky k textu

K prosbě

- Jako poslední z modlitby Páně je před námi jeho závěrečné slovo — AMEN. Je to původně hebrejské přídavné jméno, znamená **skutečné, pravdivé**, jeho kořen z písmen a–m–n znamená věřit, doufat, ujistit se, být věrný (od stejného kořene je slovo emuna — víra, je také příbuzné se slovem emet — pravda). Používá se jako slovo, které stvrzuje to, co bylo předtím řečeno (bude řečeno následně, viz Ježíšovy řeči začínající Amen), vyhláší je to jako pravdivé, jako věrné, spolehlivé.

- Jeho použití jako **součásti liturgie** (tzn. toho, co dělá lid) je zřejmé už v samotné Bibli — např. jako **přítakání** lidu na vyhlášení zlořečení (např. v Dt), nebo v žalmech, zde se objevuje jako závěr chvalořeči na Hospodina. Často se objevuje s „prováděcím dodatkem“ typu „a všechen lid řekne: Amen.“ V novozákonních textech je přejímáno amen z hebrejštiny (většinou se nepřekládalo např. ani do latiny a dalších jazyků, event. jako „jistě“, „tak se staň“), nejčastěji se objevuje v NZ jako závěr doxologie (stejně jako v modlitbě Páně) — např. „neboť tvé jest království, moc i sláva“ nebo „na věky věků“.
- Amen je vlastně také **jistý typ uzavření smlouvy**, pečeť, razítko, „ruku na to“, podpis — člověka, který ho vyslovuje, to zavazuje, vstupuje do smlouvy s Bohem.
- Martin Luther ve *V?tším katechismu* k závěru modlitby Páně říká: „Moc naší modlitby ale záleží na tom, abychom se k ní naučili také připojovat: Amen. A to ovšem znamená nepochybovat o tom, že Bůh modlitbu zcela jistě vyslyšel a že ji naplní. „Amen“ není nic jiného než výraz nepochybuující víry, která se nemodlí nazdařbůh, zda snad náhodou nedosáhne nějakého cíle, ale která ví, že Bůh, jenž nelže, zaslíbil přivést modlitbu k cíli.“

Amen tedy neznámá jen to, že souhlasíme s obsahem modlitby, ale především to, že pevně věříme, že nás Bůh slyší a vyslyší, spoléháme na něj.

- Domnívám se, že bychom měli děti i sebe vést k tomu, abychom se při společných modlitbách připojovali hlasitým „amen“ — tedy nejen při modlitbě Páně, ale všude tam, kde se modlíme. Je to prastará biblická tradice a možnost se osobně a nahlas připojit k důvěře v Boha a jeho péči o nás.

K příběhu

- Na příběhu se ukazuje použití slova „amen“ jako **společné odpovědi shromážděného lidu**. Vyprávění o čtení Mojžíšova zákona v obnovovaném Jeruzalémě pravděpodobně odráží podobu synagogální bohoslužby, tedy bohoslužby mimo chrám (bez obětí atd.). Je zde čtení, výklad, modlitba, odpověď shromáždění. Na tomto půdorysu vznikala i křesťanská bohoslužba.
- Stručné **shrnutí** toho, co příběhu předchází: Nehemjáš, číšník perského krále Artaxerxe, se dozvídá o tom, jak jeho souvěrci, navrátilí se ze zajetí za Kýra, jsou v Judsku ohrožováni okolními kmeny, protože nestojí jeruzalémské hradby. Nehemjáš získal krále pro věc svého lidu a odchází do Jeruzaléma, aby vedl budování hradeb. Stavba je započata, je neustále ohrožována nepřítelstvím a úklady okolních národů,

avšak Nehemjáš bojuje — modlitbou i tím, že staví na hradby ozbrojené stráž. Musí se také vyrovnat s tím, že vzniká nouze ve vlastním lidu (nevěnují se obživě, ale práci na hradbách).

- Když jsou hotovy hradby, shromáždí se lid, aby vyslechl četbu Mojžíšova zákona (pravděpodobně Mojžíšovy knihy jak je známe dnes, nebo jejich části). Četba Zákona v lidech vyvolává pohnutí — znovu jsou **ujišťování o Hospodinově věrnosti, která trvá** přes zajetí i nevěrnost lidu. Lid pak společně odpovídá slovem „amen“, přimyká se k této věrnosti, chce jí věřit a spoléhat se na ni. Znovu vstupují do smlouvy, kterou porušili, ale která z Boží strany nepřestala platit.
- Znalci zákona vše pečlivě vysvětlují tak, aby každý porozuměl. Pokání a pláč, který zní při tom, když si lid uvědomí své nevěrnosti, má být nahrazen radostí a veselím — **Boží věrnost je přece větší než veškeré hříchy člověka**. Jak píše Luther ve výkladu k Amen (*V?tší katechismus*): „Velmi se tedy mýlí všichni ti, kteří... zůstávají v pochybnostech a říkají: Jak bych mohl být tak smělý a chlubit se, že Bůh mou modlitbu vyslyší? Vždyť jsem jen ubohý hříšník, atp. Takoví nehledí na Boží zaslíbení, ale jen na své skutky a vlastní zásluhy...“
- K porozumění tomuto Božímu dílu patří **přitakání slovem (amen) i skutkem**: je to radost, sdílená s ostatními, s praktickými důsledky — ruku v ruce s tím je tu dělba o jídlo.

Úskalí

- Samostatný výklad slova Amen určitě zabrání tomu, aby děti vnímaly toto slovo jen jako „konec“ tak, jak se dostalo do českého jazykového užití („a byl s ním ámen“).
- Také amen není nějaké kouzelné slovíčko, jehož vyřčením je modlitba platná a splní se. Proto jsem slovo amen pro předškoláky (a v podstatě se to objevuje i ve vyprávění důrazem na Boží věrnost) vyložila celou větou (Bože, já ti věřím) — není to přesné jazykově, ale jde to po smyslu. Ukazuje to zřetelněji, v kom spočívá naše důvěra, proč smíme doufat ve vyslyšení modlitby.
- Amen je také téma liturgické — jakým způsobem se zapojují lidé do bohoslužby? Nenechávají všechno včetně odpovědí, jako je například amen, jen na faráři? Biblické svědectví říká, že lid má odpovídat, má se připojovat, má být slyšet. Není třeba se bát, že taková odpověď bude automatická — přesto, že se to někdy může stát tak, jako nám myšlenky občas odplují i při modlitbě Páně. Znat význam slova amen nám může pomoci.

Odkazy

Literatura

- Steiger, Ivan: *Bible v kresbách*. Praha: Kalich, 1990. s. 60–61. (Obrázek k textu z Nehemjáše, dá se použít i jako omalovánka.)
- Allmen, Jean–Jacques von: *Biblický slovník*. Praha: Kalich, 1987.

Internet

[Wikipedické heslo „amen“](#) je poměrně slušně napsané a pro základní přehled stačí — pokud byste například s internetem pracovali s nejstaršími dětmi.

Pro děti

Pro předškolní děti

Děti, znáte nějaká cizí slova, slova v cizí řeči? (*Pokusný předškolák si vzpomní na Hello!, yellow submarine, dobrý de?, takže doufám, že se to podaří i u dalších předškoláků.*) — Jakou je to řečí? Možná budete muset pomoci — Učí se někdo anglicky? Byl někdo na prázdninách v jiné zemi, jak se tam zdravili, jak říkají zmrzlině, pamatujete si nějaké slovo? Znáte nějakou písničku v cizím jazyce? *Můžete připomenout slova jako Hello apod. Pokud se žádné slovo neobjeví, pokračujte dál — ve smyslu: A já si stejně myslím, že nějaké cizí slovo umíte, jen jste si možná nevzpomněli.*

A znáte někoho, kdo umí hebrejsky? Kdo mluví tak, jak mluvili v Izraeli? Možná pan farář. Ale já znám někoho, kdo umí hebrejsky a je tady mezi námi (udržte chvíli napětí). Vy totiž aspoň jedno slovo hebrejsky umíte všichni! Tak schválně, kdo zná slovo amen?!

Kde slovo amen používáme? V kostele, na konci modlitby...

Podle výtahů skupiny můžete:

- s dětmi pomocí natištěných písmen slovo amen „napsat“;

Jejda, tady se mi ta písmenka zamíchala, pomůžete mi postavit slovo amen? *Připravte si velká písmena, ze kterých se skládá slovo amen (může to být písmena „dutá“, aby je děti mohly vybarvit). Jednotlivá písmena určitě znají (např. písmeno, kterým začíná jejich*

jméno), ti, co p?jdou za rok do školy, by m?li zvládnout ur?it, ?ím slovo za?íná. Pomáhejte: první je A, které to je? apod.

- *nechat d?ti podle napsaného vzoru písmena sestavit;*

Na papí?e napište/vytiskn?te slovo amen velkými písmeny, každému dít?ti dejte p?íslušná 4 písmenka, aby je podle vzoru sestavily, nalepte všechna amen pod vzor. To zvládnou i d?ti, které písmena neumí, jde o nápodobu tvar? (d?ti budou hrdé, že n?co „napsaly“).

- *pro nejmenší m?žete písmena slova amen vybarvovat, lepit na n? kousí?ky barevných papír? , lepit písmena z barevných papír? na ?ernobílé obrysy..., nebo se vybarvování a kreslení v?nujeme až s obrázky (viz níže) a tento tvo?ivý blok m?žeme vynechat.*

Tak slovo bychom měli poskládané — ale co to slovo znamená? *P?ipome?te cizí slova a jejich významy.* Napadá vás, co by mohlo znamenat slovo amen? Je to těžké. Ani to nejde říct jedním slovem.

Amen říkáme na konci modlitby a znamená to: „Bože, já ti věřím!“ (*Zopakujte v?tu t?eba společn?.*) Bože, já ti věřím, že když se k tobě modlím, tak ty mě slyšíš a pečuješ o mě. Vždycky, když se modlíme, říkáme na konci amen, potvrzujeme tím, že se na Boha spoléháme tak, jak na něj spoléhal Ježíš a připojujeme se k němu.

Zpest?ení, pokud máte starší p?edškoláky nebo smíšenou skupinu:

V?tu rozst?íhejte na jednotlivá slova, d?tem v?tu zopakujte, společn? ji poskládejte, nalepte pod „amen“. M?žete slova d?tem rozdat, ?íct jim, co mají za slovo v ruce a nechat je, aby se postavili za sebe správn?.

Pokra?ujte dále: Ukazujte obrázky s textem — ucho „že m? slyšíš“, srdce „že m? máš rád“, ruka „že m? chráníš“, chleba „že se o m? staráš“, atd. — d?ti hádají, co znamenají. Nalepte pod nápis. Společn? vybarv?te, dokreslete. (Pokud si netroufáte kreslit, vyhledávání obrázk? v Google vám nabídne n?jaké využitelné kresby.)

Takže, co znamená slovo amen? Bože, já ti věřím!

Kdy ho říkáme? V modlitbě.

A jak říkáme slovo amen? Nahlas!!!

Zakon?it m?žete modlitbou, jednotlivé krátké v?ty zakon?ujte společn? slovem amen.

Nap?.: Děkujeme ti, že jsme tu spolu a všichni ti říkáme — amen. Prosíme za ty, co nemají nic k jídlu, a všichni ti říkáme — amen.

Pracovní list si můžete vytvořit podle popsaných nápadů — slovo amen, pod něj vysvětlující větu a např. čtyři políčka na dokreslení nebo dolepení obrázků.

Pomůcky — Velký papír, písmena A–M–E–N na papíře, rozstříhaná vta Bože, já ti věřím; obrázky s textem, lepidla, pastelky.

Varianta

Pokud byste potřebovali pouze krátký a více akční způsob výkladu, využijte porovnání amen k podání ruky, k vyjádření smlouvy a dvěry.

Postavte se s dětmi do kruhu, všechny na úvod pozdravte podáním ruky a oslovením jménem.

Proč si lidé podávají ruku? Aby se pozdravili, aby se přivítali, rozloučili.

Kdybyste v té ruce něco měli, můžete ji někomu podat? Nejde to, že!

Podat ruku znamená totiž také to, že si věříme — podávám ti ruku, nemám v ní žádnou zbraň, abych tě praštil. Podáme si ruku a budeme přátelé!

Také když si něco slibujeme, říkáme „Ruku na to!“ a podáme si ruce. Například, když vás paní učitelka od sebe ve školce odtrhne: „Teď se nebudeme prát, ruku na to, kluci/holky! Podejte si ruce, a budeme zase přátelé.“

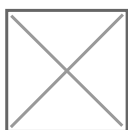
Zkuste si podat ruce se svými sousedy a pozdravte se, víte, jak se jmenuje ten, kdo stojí vedle vás?

Když nás Pán Ježíš učil, abychom se modlili k Bohu jako Otci, na konci modlitby řekl slovo Amen. Je to slovo cizí, hebrejské, ale můžeme si ho představit trochu jako podání ruky — znamená totiž: „Já ti věřím, Bože, že mě slyšíš, když se k tobě modlím a důvěřuju ti.“

Na závěr můžete využít navržený pracovní list z první varianty, například jen jako omalovánku.

Pro mladší děti

Jako motivaci můžete použít tu, která je uvedena pro předškoláky, zda děti znají nějaká cizí slova. Pro vysvětlení významu toho, co znamená amen, použijte příběh. Nebo zaňte prohlížením obrázku.

Nechte děti popsat obrázky: Z jaké doby ti lidé asi jsou? Vidíte, nejsme první, kdo se ptá na to, co znamená slovo amen. Je to slovo hebrejské, cizí, tak jeho významu nerozumíme hned,

jako u slov českých.

Co tedy znamená slovo amen? Povím vám příběh, na kterém to pochopíme. Je to příběh o izraelském lidu. Stalo se, že se skoro celý lid izraelský dostal do zajetí v cizí říši, Babylónii. Bylo to proto, že přestali věřit Bohu a spoléhat se na něj. A taky proto, že okolní říše byly velké a měly chuť na další a další území. Když to území dobyli, vzali jeho obyvatele a odvezli je jinam. To se stalo i izraelskému lidu. Většina z nich skončila jako zajatci v Babylónii. A Babylónii zas dobyla jiná říše, Persie.

Izraelský lid však zůstal v zajetí. A v tom zajetí nikdy nepřestali vzpomínat na své město, na Jeruzalém. A to přesto, že se jim narodily děti, že se v cizí zemi vlastně usadili, a přesto, že někteří z nich se stali služebníky na dvoře perského krále. Stále vzpomínali na Jeruzalém a často při tom plakali, protože Jeruzalém byl vzdálený a měli pocit, že je jim vzdálený i Bůh. „Jsme v zajetí, a to je trest, že jsme nevěřili v Boha. Bůh je teď tak daleko!“ stýskali si. A někteří dokonce možná nadávali: „Bůh nás opustil, už s námi není!“

Ale nebyla to pravda. *B?h je v?rný* i tehdy, když jsou lidé nevěrní a neposlušní. Tak se stalo, že se někteří Izraelci mohli vrátit do Jeruzaléma. A tam začali s opravami chrámu. Ale ani tehdy nešlo všechno hladce. Pořád tu byli nejrůznější nepřátelé okolo, kterým se rozhodně nelíbilo, že Izraelci znovu staví chrám a opravují město Jeruzalém.

O útrapách Jeruzalémských se doslechl Nehemjáš. Dostal se na dvoře perského krále pěkně vysoko. Byl to jeho číšník, obsluhoval krále při jídle. V takového člověka musel mít král velkou důvěru, že ho třeba neotraví. Nehemjáš byl Izraelec a rozhodl se, že když může mluvit s králem, musí s ním mluvit také o Jeruzalému. Věřil totiž, že *B?h je v?rný* a umožní mu nějak Jeruzalému pomoci. Poprosil krále o dovolenou, aby mohl do Jeruzaléma odjet a zorganizovat tam stavbu hradeb. Královi se to zrovna taky hodilo, a tak Nehemjáše do Jeruzaléma poslal.

Nehemjáš shromáždil všechny ochotné Izraelce, a začali stavět hradby, aby město dokázali ubránit. Každý měl svůj kus hradeb. Byli tam muži všech profesí, a dokonce pár žen se umělo ohánět kladívkem, nosit kameny a míchat maltu.

Město s hradbami, to už je něco, mezi lidmi se začalo proslýchat, že tu perský král chce mít samostatnou provincii. To se tedy nepřátelským sousedům nelíbilo a nasadili všechny zbraně — meče i pomluvy, intriky i podlosti. Nehemjáš ani tehdy nepřestal věřit, že *B?h je v?rný*. Také on nasadil všechny zbraně — každý, kdo pracoval na hradbách, měl v jedné ruce kladívko nebo zednickou lžici a v druhé meč. Každý úsek hradeb měl své strážce. A proti

pomlouvám a intrikám nasadil Nehemjáš moudrost a modlitbu k Hospodinu — „Bože, ty jsi věrný, dovol nám dostavět tyto hradby“.

Ano, *B?h je v?rný*, a tak se povedlo hradby dostavět. Když dokončili zednickou práci a osadili všechny brány vraty, shromáždili se u jedné brány a svému knězi Ezdrášovi postavili takové pódium, kazatelnu, to aby ho všichni slyšeli, když jim bude chtít něco říct. A taky že chtěl. Ale nebylo to jen tak něco. Vystoupil na kazatelnu a začal číst z Mojžíšova zákona — o tom, jak je *B?h v?rný* i když jeho lid to vede jednou tak a podruhé onak. Jak ten podivuhodný Bůh zachraňuje i neposlušné lidi, je věrný a nikdy svůj lid neopustí.

Lidem vstoupily slzy do očí: Tolikrát jsme pochybovali, Bohu nevěřili, chtěli jsme to vzdát — ale on to s námi nevzdal. A tu někdo řekl Amen. To znamená — ano, tak to je, *B?h je v?rný*. Jedině díky němu jsme postavili hradby a budeme zachráněni. A všichni se přidali: Amen, amen. A to znamená — *Bože, chceme ti být taky v?rní a v??it ti*. A amen znělo víc a víc nahlas. Bylo to jako smlouva: *Bože, v??íme ti, že jsi v?rný*. Spoléháme na tebe.

A to už tekly slzy proudem. Ale kněz Ezdráš a všichni znalci zákona jim vysvětlovali: Neplačte, otřete si slzy. Bůh vidí vaši lítost nad zlem, ale teď chce, abyste společně oslavovali jeho věrnost. Uvařte dobrá jídla, upečte sladkosti, dejte tomu, kdo nic nemá, dávejte si dárky.

A tak se Izraelci pustili do oslav. A vždycky si připomínali, že Bůh je nám věrný. Ježíš tenhle příběh moc dobře znal. A když nás učí modlit se — a věřit, že Bůh je nám Otcem — a že jeho království přichází — a že nám odpouští — učí i nás věřit: *B?h je v?rný*. Věřte, že právě tohle vám chce dát. I my můžeme na Boha takto spoléhat v životě. V té Ježíšově modlitbě se to řekne prostě jedním slovem: amen.

Pomůcky — obrázek.

Pro starší děti

D?tem m?žete rozdat otázky jako pracovní listy, p?ípadn? dát na papí?e všem až ?ást 2, m?žete st?ídat práci spole?nou, ve dvojicích, jednotlivc?. Máte-li málo ?asu, m?žete pracovat nap?. jen s obrázkem a textem z Nehemjáše (3).

1. **Co víte o slově amen?** Pokuste se nejprve zodpovědět na tyto otázky (samostatně písemně nebo společně zapisujte):

- Kde se používá? (K čemu/jak?)

- Kdo ho smí používat?
- Z jakého je jazyka?
- Co znamená?
- Jak se používá v českém jazyce (znáte nějaké ustálené sousloví — jaký má význam)?
- Napadá vás ještě něco ke slovu amen?

2. Pomocí následujícího textu si **ověřte, zda vaše domněnky jsou správné.** (Na základě hesla Amen v *Biblickém slovníku* zjednodušila a text upravila M.S.)

- Amen je hebrejské slovo, kterého se používalo při bohoslužbě v synagoze, odkud přešlo do Nového zákona a udrželo se v liturgickém jazyce všech křesťanských církví. (Liturgie = to, co dělá v bohoslužbách lidshromáždění — jsou to odpovědi, písně, modlitby, přeneseně pořad bohoslužby.)
- Amen je odvozeno od kořene (základ slova), který zahrnuje myšlenku pevnosti, skutečnosti a z něhož vznikly výrazy různé a důležité: přežít, věřit, pevnost, věrnost, jistota, víra.
- Amen znamená tedy: pravdivý, opravdu, určitě, určitý. Do řečtiny bylo přeloženo výrazem „staň se“. Jeho význam je však širší: Když je posluchač vysloví, ztotožňuje se s tím, co slyšel, souhlasí s tím, uznává to za své, je připraven se tomu podrobit. Amen má tedy hodnotu podpisu.
- V Novém zákoně slovo amen vyjadřuje jistotu církve, která s důvěrou odpovídá na zaslíbení svého Pána. (To znamená, že by se mohlo překládat také slovy „věřím ti, Bože“.)
- Slovo amen je vyslovováno věřícím člověkem nebo celým společenstvím. Až později si kazatelé vyhradí právo říkat „amen“ (tzn. směli to říkat jen oni).

3. Přečtěte si text z Nehemjáše 8,1–6. [Prohlédněte si ilustraci Ivana Steigera](#), kterou nakreslil k tomuto textu v *Bibli v kresbách* (str. 60–61).

- Který význam slova amen byste vybrali pro tento text: věřím — ano — pravda — jistě — určitě — tak se staň — podepisuji — ještě jiné? Shodli jste se ve skupině?
- Podívejte se na obrázek — co myslíte, má říkat amen jen kazatel/farář nebo všichni lidé? Pomohl vám nějak obrázek k odpovědi?

Přesah

- Pokud se to ve vašem sboru neděje, zkuste společně s dětmi začít říkat amen při bohoslužbách nahlas. Vysvětlíte v ohláškách, co jste se s dětmi naučili o amen a vyzvěte i ostatní, zda se nechtějí připojit. Případně poproste o ohlášení faráře/řku.
- Naučte se zpívanou odpověď amen — např. ve Svítá 479 nebo v Evangelickém zpěvníku součást zpívané liturgie v pořadu C, str. 827.
- Víte, že v některých křesťanských společenstvích je běžné, že lidé vyslovují amen také během kázání? Když kazatel vysloví myšlenku, která je podle posluchače pravdivá a důležitá, řekne klidně nahlas amen, aby vyjádřil svůj souhlas. Co by se stalo ve vašem kostele, kdyby to někdo udělal? Co by si asi myslel pan farář — že s ním souhlasíte, nebo že má skončit?

Podněty k přímlovám — modlete se za ty, kteří neumějí nebo nemohou důvěřovat Bohu či lidem.

Liturgie

Rituál

U?itel: Přicházíme k Tobě, Otče (Bože).

D?ti: Neboť Tvé jest království i moc i sláva na věky. Amen.

Biblický text k zapamatování

Amen! Dobro?e?ení i sláva a moudrost, díky a ?est i moc a síla Bohu našemu na v?ky v?k?.

Amen! (Zj 7,12)

Modlitba

Pane Ježíši, děkujeme ti, že jsi nás naučil svou modlitbu. Děkujeme, že můžeme mít k Bohu důvěru, že nás vždycky slyší a že se na něj můžeme spolehnout. Amen.

Okénko do bohoslužeb

Návrh pro předškoláky předpokládá moment překvapení („všichni umíme jedno slovo hebrejsky“), proto je třeba neprozradit předem to, co by chtěli učitelé použít.

Pokud se v NŠ bude vyprávět biblický příběh, lze začít právě otázkou na cizí slova atd. až do momentu „všichni známe slovo Amen“. Co znamená, to se dozvíte v NŠ.

Můžete také ukázat dětem obrázek „Proč říkáme Amen?“ Nechte děti popsat obrázky: Z jaké doby ti lidé asi jsou? Vidíte, nejsme první, kdo se ptá na to, co znamená slovo amen. Je to slovo hebrejské, cizí, tak jeho významu nerozumíme hned, jako u slov českých. Co to slovo znamená, se dozvíte v nedělce.

Odkaz na pracovní list

[15/1 Amen - Křest etiopského dvořana](#)

Odkaz na píseň

[Amen \(liturgické zpěvy\) \(SV479\)](#)

[Ježíši Kriste, Pastýři náš \(BTS35\)](#)

[Pán Bůh je síla má \(BTS42\)](#)

[Někdo mě vede za ruku \(BTS22\)](#)

[Oči všech se upírají s důvěrou k tobě, Pane](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Školní](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Desatero – Modlitba Páně – Krédo](#)

Téma

[Modlitba Páně](#)

Biblický odkaz (kat)

[Matouš 6,13](#)

[Nehemjáš 8,1–12](#)